

Bielczny (gm. Chełmża) - Sanktuarium bł.

Juty, położone nad Jeziorem Głuchowskim znajduje się w kapliczce wzniesionej w 1985 r. Miejsce to jest owiane licznymi legendami i chętnie odwiedzane przez pielgrzymów, kiedy to każdego roku w maju odbywają się uroczystości odpustowe poświęcone bł. Jucie.

Błogosławiona, pomimo tytułu księżniczki, na własne życzenie wiodła skromne, pustelnicze życie, pomagając chorym, ubogim i opuszczonym. Symbolem pustelnicy była tarcza słońca, która zawsze towarzyszyła jej na przedstawiających bł. Jutę obrazach i malowidłach. Po śmierci pochowana została w konkatedrze chełmyńskiej, a jej kaplicę możemy dziś podziwiać w południowej części nawy świątyni.

Grzywna (gm. Chełmża) - gotycki kościół pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej z przełomu XIII i XIV wieku, ceglano-kamienny, jednonawowy z prosto zamkniętym prezbiterium i kwadratową wieżą dobudowaną w 1906 r. Wewnątrz: sklepienie krzyżowe (prezbiterium) i strop płaski (nawa); wystroj renesansowy i barokowy z końca XVI i pocz.

XVIII w.; rzeźba św. Jana - gotycka z XV w.; ława kolatorska - późnogotycka z XVI w. Płyty nagrobne z XVI-XVII w.

Chełmża (m. Chełmża) - Konkatedra Świętej Trójcy - dawna katedra biskupstwa chełmińskiego; wznoszony etapami od 1251 r. do poł. XIV w. kościół gotycki, trójnawowy, o korpusie halowym, z transeptem; barokowe zakończenie wieży z 1699 r.; ceglana faktura prezbiterium, przykryta gwiaździstymi sklepieniami z żebrami przewodnim i żebrami wpisanymi; fragmenty płyty nagrobnej pochowanego z 1311 r. wielkiego mistrza Zygryda von Feuchtwangen, barokowy ołtarz główny z około 1650 r.

Chełmża (m. Chełmża) - wieża ciśnień. Historia wieży ciśnień sięga 100 lat wstecz, chociaż budowę drewnianego wodociągu w Chełmży zatwierdzono już w średniowieczu! Ta siedmiokondygnacyjna, dominująca nad okolicznymi budynkami, neogotycka wieża została wybudowana w celu polepszenia warunków życia oraz higieny mieszkańców i jest pierwszym tego typu obiektem, który powstał na Pomorzu. Wieża do dziś pozostała czynna, mimo że obecnie ze względu na ponad wiekową konstrukcję chełmyńskie wodociągi znacznie ograniczyły eksploatację tego cennego, zabytkowego budynku o ogromnych walorach historycznych. Podczas przejazdu lub pobytu w Chełmży warto zobaczyć ten obiekt.

niegdyś od wschodu, na osi wzgórka. Stoi tam jeszcze dzisiaj dzwonnica cmentarna.

odnawiany w 1719, 1798 i 1880 r. W latach 60-tych kościół uległ regotyżacji, odkryto cegłę gotycką, układ wendyjski, portal z uskokami, blendy okienne. Odzyskał starodawny wygląd gotycki. Wkrótce dachówkę zamieniono na blachę.

Złotorią (dziś: Kępa Bazarowa) w 1411 r.

również liczne imprezy plenerowe takie jak Święto Drukarza, Święto Papieru, czy organizowane w pierwszą sobotę września Święto Latawca.

kapitałnemu remontowi mógł on wrócić do swojej pierwotnej funkcji młyna.

Włęcz (gm. Czernikowo) - Menonicki cmentarz. Założyli go w obecnym miejscu około połowy XVII wieku prawdopodobnie menonici. Usytuowany jest z prawej strony drogi wiodącej do wsi z Osieka nad Wisłą. Najstarsza część cmentarza znajduje się pośrodku, na wysuniętym od wschodu cyplowatym wzniesieniu. Wejście na cmentarz znajdowało się

Czernikowo (gm. Czernikowo) - Kościół p.w. św. Bartłomieja. Pierwsza świątynia czernikowska pod wezwaniem św. Bartłomieja to skromna budowla drewniana. Zbudowano ją w XIII w., wspomina się o gotyckim dzwonie z 1286 r. Wzniesiony prawdopodobnie przez biskupów płockich, właścicieli wsi, około 1370 roku. Orientalny, pierwotnie gotycki. Remontowany i częściowo odbudowany w XVI w. Przebudowany w stylu barokowym około 1641 i 1904 roku.,

Grebocin (gm. Lubicz) - Muzeum Piśmiennictwa i Drukarstwa. Muzeum mieści się w XIII wiecznym poewangelickim kościele pw. Św. Barbary. Przez cały rok muzeum zaprasza zwiedzających, zarówno dorosłych, dzieci jak i młodzież na interaktywne warsztaty drukarskie, piśmiennicze oraz papiernicze. W sezonie wiosenno-letnim organizowane są tam na świeżym powietrzu warsztaty w parku tematycznym. Na terenie muzeum odbywają się

Bierzglowo (gm. Łubianka) - wiatrak koźlak. Wybudowany w 1863 r. jest dziś prawdziwym reliktem i świadectwem dawnych tradycji młynarskich w regionie. Składa się z trzech kondygnacji i liczy 14 metrów wysokości, a w dodatku nie posiada fundamentów, ponieważ jest ustawiony na wkopanych w ziemię kamieniach wyznaczających cztery kierunki świata. Wiatrak pozostał w ruinie ponad 50 lat, zanim został zrekonstruowany w 2011 roku. Dzięki

oprowadzani są przez pracownika centrum, który szczegółowo wyjaśnia oraz demonstuje sposoby i tajniki działania nowoczesnego warsztatu pracy astronoma.

i Józefą, gościli Fryderyka Chopina, który umiał czas grą na fortepianie. Wyjątkowy klimat oraz serdeczność gospodarzy musiały przypaść do gustu młodemu Chopinowi, ponieważ w roku 1827 w czasie podróży do Gdańska ponownie skorzystał z gościny rodziny Działowskich, spędzając w Turznie kilka dni. Upamiętnieniem wizyt Fryderyka Chopina w Turznie jest dzisiaj popiersie kompozytora ufundowane przez obecnych właścicieli.

Łysomice (gm. Łysomice) - Regionalna Izba Historii i Tradycji. Wszyscy, którzy są ciekawi, jak żyli przed laty mieszkańcy ziemi chełmińskiej mogą to na własne oczy zobaczyć, zwiedzając muzeum w Łysomicach. Dzięki grupce pasjonatów oraz ogromnej życzliwości okolicznych mieszkańców, udało się tam zgromadzić, odrestaurować i wyeksponować różnego rodzaju sprzęty, takie jak: oryginalna

Izbą Regionalną oraz zrzeszające przedstawicieli lokalnego rzemiosła artystycznego. Wszystkie zgromadzone eksponaty (a jest ich ponad 500) i dzieła sztuki ludowej można oglądać w izbie mieszczącej się w 250-letniej chacie należącej do zasłużonych osieckich kowali - Forkiewiczów. Miłośników etnografii niewątpliwie zainteresują również mieszczące się w okolicy tzw. "Dobrzyński" czyli drewniane chaty chłopskie z XIX w.

Piwnice (gm. Łysomice) - Obserwatorium Astronomiczne UMK to największy oraz jeden z najstarszych ośrodków obserwacji astronomicznej w Polsce. Obiekt położony jest w spokojnej, oddalonej od miasta okolicy, zaś jego punkt centralny stanowią dwa monumentalne radioteleskopy. Znajdziemy tam radioteleskop o niebagatelnej średnicy 32 metrów, który jest największym tego typu urządzeniem w Europie Środkowej. Ponadto centrum dysponuje również największym w Polsce teleskopem optycznym Schmidta-Cassegraina. Zwiedzanie Centrum Astronomii jest możliwe jedynie w zgłoszonych wcześniej grupach. Zwiedzający

Turzno (gm. Łysomice) - pałac w Turznie wraz z otaczającymi go ogrodami został wybudowany na miejscu dawnego dworu, w II połowie XIX w. Jego głównym fundatorem był Augustyn Bartolomeusz Działowski, należący do jednej z najzamożniejszych i powszechnie znanych rodzin na Pomorzu. W 1825 roku Augustyn Działowski wraz z żoną Katarzyną, synem Ksawerym oraz dwiema córkami, Julianną

Mała Nieszawka (gm. Wielka Nieszawka) - Centrum Sportu i Rekreacji „Olender” składa się z największego w regionie kompleksu nowoczesnych krytych basenów. Na miejscu czekają na nas basen sportowy, rekreacyjny z bieżniami wodnymi, sztuczna rzeka, 86-metrowa zjeżdżalnia, jacuzzi oraz brodzik dla dzieci. Do dyspozycji mamy również centrum spa i fitness oraz strefę saun, kępielnię oraz strzelnicę sportową. W ofercie znajdują się również klimatyzowane sale konferencyjne wyposażone w najnowsze technologie. Wspomnieć należy również o historycznych walorach okolic Centrum, do których nawiązuje sama nazwa „Olender”, pochodząca od dawnych osadników gminy, którzy przybyli w XVIII w. na te ziemie z Holandii i Fryzji. Znaleźć tam możemy pozostałości kultury mennonickiej, która do dziś objawia się w zabudowie Wielkiej i Małej Nieszawki, w tym kościół i cmentarz.

Skludzewo (gm. Zławieś Wielka) - zespół pałacowo-parkowy. W tej niewielkiej, ale urokliwej wsi znajduje się pałac z bujnym dworskim parkiem krajobrazowym z XIX w., w którym wyodrębniono 20 gatunków drzew, m.in. dąb szypułkowy, nazwany „Dębem Hrabiny” oraz platan klonolistny uznane za pomniki żywej przyrody. Działa tam obecnie Fundacja Piękniejszego Świata, która organizuje głównie plenery plastyczne połączone z warsztatami,

ale także koncerty, wystawy plastyczne i spektakle odbywające się w niezwyklej scenarii parku, łąk, lasu czy amfiteatru nad wodą. O walorach przyrodniczych, historii Skłudzewa oraz o działalności Fundacji Piękniejszego Świata można przeczytać na stronie www.skludzewo.pl

Przysiek (gm. Zławieś Wielka) - dawny browar. Dla dzisiejszych mieszkańców zaskakującym może być fakt, że Przysiek to wieś o silnych tradycjach browarniczych, a jednak na istocie decyzją Rady Miejskiej Torunia powstały tu w 1608 roku duży browar oraz gorzelnia, które przynosiły znaczne zyski miastu. Wskutek wojen oraz pożarów zaczął się on wraz z gorzelnią chylić ku upadkowi. Majątek sprzedany w ręce prywatne stał się gospodarstwem

rolniczym. Po dzień jednak dzisiejszy zachował się budynek dawnego browaru z XVIII i XIX wieku, przebudowany na ośrodek szkoleniowo-wypoczynkowy „Daglezja”. Zaletą jest jego położenie w malowniczym parku dworskim krajobrazowym oraz dwór przynależący do Caritas Diecezji Toruńskiej.

Zławieś Wielka (gm. Zławieś Wielka) - astrobaza. Oprócz znanego mieszkańcom regionu Centrum Astronomii UMK w Piwnicach na terenie powiatu toruńskiego znajduje się nowe, znacznie mniejsze obserwatorium astronomiczne. Mieści się ono przy Zespole Szkół w Złejwsi Wielkiej obok nowoczesnego kompleksu sportowego. Jest to astrobaza, jeden z czternastu tego typu obiektów zaplanowanych do wybudowania w województwie kujawsko-pomorskim. W godzinach lekcyjnych są tu prowadzone praktyczne zajęcia z zakresu astronomii, pogłębiające wiedzę uczniów pobliskich szkół oraz rozbudzające w nich zainteresowania naukami ścisłymi. W godzinach pozalekcyjnych astrobaza jest ogólnodostępna i otwarta dla okolicznych mieszkańców. Obserwowanie nocnego nieba za pomocą zaawansowanego technicznie teleskopu to wspaniała przygoda intelektualna dla każdego.

1. Sanktuarium bł. Juty w Bielczynach
2. Kościół w Grzywnie
3. Konkatedra św. Trójcy w Chełmży
4. Wieża ciśnień w Chełmży
5. Cmentarz w Włęczu
6. Kościół p.w. św. Bartłomieja w Czernikowie
7. Ruiny zamku w Złotorii
8. Muzeum Piśmiennictwa i Drukarni w Grębocinie
9. Zamek Krzyżacki w Bierzgłowie
10. Wiatrak Kozłak w Bierzgłowie
11. Obserwatorium Astronomiczne UMK w Piwnicach
12. Pałac i park w Turznie
13. Regionalna Izba Historii i Tradycji w Łysomicach
14. Osiecka Izba Regionalna w Osieku
15. Centrum Sportu i Rekreacji „Olender”
16. Zespół Pałacowo-Parkowy w Skłudzewie
17. Dawny browar w Przysieku
18. Astrobaza w Złejwsi Wielkiej

Starostwo Powiatowe w Toruniu
ul. Towarowa 4-6,
87-100 Toruń

tel.: (056) 662-88-88, fax.: (56) 662-88-89

promocja@powiattorunski.pl

**POWIAT
TORUŃSKI**

WARTO ZOBACZYĆ

www.powiattorunski.pl